

Bhan Singh v. State of Punjab (Gujral, J.)

ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣਾ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਦੂਰ-ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਾਰਸ ਬੇਗਾਨਗੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਵਾਲੇ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਈ ਬੇਜ਼ ਏਲੀਅਨਰ ਦੇ ਪੜਦਾਦਾ ਦੇ ਵੰਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਪਰਦੇਸੀ ਜਾਂ ਪਰਦੇਸੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ 2 ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਉਸ ਦਾ ਵਿਚੋਲਾ ਵਾਰਸ ਹੈ। ਮਰੇ ਹੋਏ ਪਰਦੇਸੀ ਜਾਂ ਪਰਦੇਸੀ।

8.) ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰਦੇਸੀ ਹਨ ਅਤੇ ਪਰਦੇਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਪਰਦੇਸੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸ ਉਸ ਅਲਗਵ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਪਰਦੇਸੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 1920 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮੈਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡਾਂਗਾ।

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ।

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਲ ਅਤੇ ਡੀ. ਐਸ. ਤੇਵਾਤੀਆ ਜੇ. ਜੇ.

ਭਾਨ ਸਿੰਘ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1968 ਦਾ ਆਰਐਸਏ ਨੰਬਰ 267

20 ਜੁਲਾਈ 1973

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950) — ਆਰਟੀਕਲ 311(2) — ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਦਲਣਾ — ਕੀ ਕਲੰਕ ਜੋੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ — ਧਾਰਾ 311 (2) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ — ਕੀ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ'

ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਨੰਗੀ ਪੜਚੋਲ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਨੁਮਾਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਦੋਸ਼-ਯੋਗ ਸੀ। ਸਮੀਕਰਨ 'ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਰਿਕਾਰਡ' ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਕੰਮ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ .ਆਚਾਰ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਲਟਾਉਣ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਕਲੰਕ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ **311(2)** ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਪਰਾ **12**)।

1973 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਐਸ. ਤਿਵਾਤੀਆ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਕੇਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਲ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਐਸ. ਤੇਵਤੀਆ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ **20** ਜੁਲਾਈ, **1973** ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ, ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਅੰਬਾਲਾ, ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਮਿਤੀ **6** ਨਵੰਬਰ, **1967** ਨੂੰ, ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ.ਡੀ ਗਰਗ, ਸਬ-ਜੱਜ IIIrd ਕਲਾਸ, ਅੰਬਾਲਾ, ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮਿਤੀ **6** ਨਵੰਬਰ, **1967** ਨੂੰ **21** ਫਰਵਰੀ, **1967**, ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਿਆ।

ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

ਆਈ ਬੀ ਭੰਡਾਰੀ ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਜੇਐਸ ਨਾਰੰਗ ਵਕੀਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਗੁਜਰਾਲ, ਜੇ.- ਭਾਨ ਸਿੰਘ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ **1935** ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਜੋਂ ਭਰਤੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ **1955** ਵਿਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਕਮ, ਮਿਤੀ **10** ਸਤੰਬਰ, **1962** ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਬਾਲਾ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਝਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਰਡਰ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣੇ ਪਏ ਸਨ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ **80** ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

Bhan Singh v. State of Punjab (Gujral, J.)

ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ. ਪਾਰਟੀਆਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਗਈਆਂ: -

"ਕੀ **10** ਸਤੰਬਰ, **1962** ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੰਡਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ?"

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਕਿ **10** ਸਤੰਬਰ, **1962** ਦਾ ਹੁਕਮ, ਕੁਦਰਤ ਵਿਚ ਦੰਡਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੁੱਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਡੀ.ਐਸ. ਤਿਵਾਤੀਆ, ਜੇ. ਹਿਜ਼ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਕੋਲ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮੁੰਨਾ ਲਾਲ (1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ।

3. ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: - "ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬੰਦ। ਐੱਸ. ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਕਾਰਨ, **10** ਸਤੰਬਰ, **1962** ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ, ਏ.ਐੱਸ.ਆਈ. ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਰੈਂਕ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਨਾਮ. ਮੌਜੂਦਾ ਪੋਸਟਿੰਗ. ਪੋਸਟਿੰਗ ਦਾ ਨਵਾਂ ਸਥਾਨ। * * * ◆

◆					
9	*	*	*	*	
	3.	ਭਾਨ ਸਿੰਘ 3/ਏ		ਅੰਬਾਲਾ	ਰੋਹਤਕ
*	*	*	*	"	

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਰਿਕਾਰਡ" ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਆਚਰਣ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ

(1) **30** ਅਗਸਤ, **1966** ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ **1964** ਦਾ ਆਰਐਸਏ ਨੰਬਰ **944**।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ **311** ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੌਕਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਹੁਕਮ ਗੈਰ -

ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ।

4. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ **311** ਅਸਥਾਈ ਨੌਕਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਥਾਰਟੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਵਾਜਬ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ **311(2)** ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ, ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ **311(2)** ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ ਅਸਥਾਈ ਨੌਕਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਕਲੰਕ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ *ਜਗਦੀਸ਼ ਮਿੱਤਰ ਬਨਾਮ ਦਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2)* ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।) .

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਨੇੜਿਓਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।

6. *ਮੁੰਨਾ ਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ (1)* ਵਿੱਚ , ਉਲਟਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਮੁੰਨਾ ਲਾਲ। ਹਿਸਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਨੰਬਰ **468** ਨੂੰ ਅੱਜ **10** ਅਪ੍ਰੈਲ, **1962** ਤੋਂ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਰਿਕਾਰਡ ਲਈ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੋਕ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਾ ਮਨੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਲਟਾਉਣ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ।

7. *ਜਗਦੀਸ਼ ਮਿੱਤਰ ਬਨਾਮ ਦਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2)* ਵਿੱਚ , ਜਿਸ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਿਆ ਸੀ: -

“ਸ੍ਰੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਮਿੱਤਰ, ਇਸ ਦਫਤਰ ਦੇ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ **2** ਵੇਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਕਲਰਕ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਣਚਾਹੇ ਪਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ **1** ਨਵੰਬਰ, **1949** ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।”

(2) ਏਆਈਆਰ **1964** ਐਸਸੀ **449**

Bhan Singh v. State of Punjab (Gujral, J.)

ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

“ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਆਰਡਰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸਥਾਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹੁਕਮ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਣਚਾਹੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਲੰਕ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ। ਸਿਰਫ਼ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦਾ ਆਰਡਰ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਣਚਾਹੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਇੱਕ ਤੱਤ ਆਯਾਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਹਿੱਸਾ।”

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿਚ ਗਲਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

8. ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਨਗਰ (3) ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ: -

“Fam ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 465-A ਅਤੇ ਨੋਟ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੀ ਮਦਾਨ ਦੀ 1 ਸਤੰਬਰ, 1960 ਤੋਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ। ਮੋਹਨ ਨਾਗਰ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਟੇਟ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ, ਲਖਨਊ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1 ਜੁਲਾਈ, 1960 ਨੂੰ 52 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 31 ਮਈ, 1960 ਨੂੰ 28 ਸਾਲ ਅਤੇ 3 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।”

ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਿਆਨ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਆਪਣੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਟੇਟ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ, ਲਖਨਊ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਆਰਡਰ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਲੰਕ ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਇਸ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਇਹ ਸਮਝੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗਲਤ ਸੀ।

9. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਟੇਟ ਆਫ ਬੋਮਬੇ ਬਨਾਮ ਐੱਫ.ਏ. ਅਬਰਾਹਮ (4), ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਓ ਥਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਐਸ

(3) ਏਆਈਆਰ 1967 ਐਸਸੀ 1260

(4) ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 794.

ਵਾਬਾ (5) ਅਤੇ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ (6)। ਐਫ.ਏ., ਅਬਰਾਹਮ ਦੇ ਕੇਸ

ਵਿੱਚ ਆਰਡਰ ਉਲਟਾਉਣ ਦਾ ਸਰਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਲਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਸ਼੍ਰੀ ਐੱਫ. ਏ. ਅਬ੍ਰਾਹਮ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਪੁਲਿਸ, ਪਰਭਣੀ, ਨੂੰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਰੋਕ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।" ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਹੁਕਮ ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਬਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਲੰਕ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗਲਤੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੋਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਂਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਜੇ ਵੀ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲੇ ਹੋਣ, ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਲਟਾ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰਾਹ ਸੀ।”

ਐਫ. ਏ. ਅਬ੍ਰਾਹਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੇ ਕੰਮ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਆਚਰਣ।

10. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ **Ftof5 R.D.S. ਢਾਬਾਪੀ (ਸੁਪਰਾ) 7** ਵੱਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਫਸਰ, ਕਲਾਸ II ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

“ਸਥਾਪਨਾ ਗਜ਼ਟਿਡ ਕਲਾਸ II ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ। ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ.ਐਸ. ਢਾਬਾ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਫਸਰ, ਕਲਾਸ II ਦਾ ਰਿਵਰਸ਼ਨ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, ਈ ਵਾਰਡ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਣਉਚਿਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ।

(5) 1969 ਐਸਐਲਆਰ 442

(6) 1970 ਐਸਐਲਆਰ 915

ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, ਕਲਾਸ II ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਵਜੋਂ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”

ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਲਟਾਉਣ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉੱਤੇ ਕਲੰਕ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਡੈਮੀ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ

Bhan Singh v. State of Punjab (Gujral, J.)

ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮਿਲੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਕਲਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਟੈਸਟ. ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ **311(2)** ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸੀ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਰਡਰ ਦਾ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਅਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ।

ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਮਨੋਰਥ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਦਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਕਲੰਕ ਦਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦਾ।

11. **H In i ਹਰੀ ਸਿੰਘੀ ਮਾਨ ਬਨਾਮ iPunjab ਦੇ i « ਸਟੇਟ³ ਅਤੇ '7 ਹੋਰਾਂ** ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਨ, ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ "ਅਣਫਿੱਟ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਲੰਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਆਰ.ਐਸ. ਢਾਬਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਅਣਫਿੱਟ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਲੰਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਹੋ ਸਕੇ। ਆਰ.ਐਸ. ਢਾਬਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਸਮੇਂ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਹੈ।

ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਅਢੁਕਵਾਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਣਉਚਿਤਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ **311** ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਅਣਫਿੱਟ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਲੰਕ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਅਤੇ **ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਮਾਨ** ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

12. ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕਿ **Ca JV** ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਦੇਵਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਦੇਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਆਰਡਰ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਪੜਚੋਲ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢੇਗੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਮੈਂ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ** ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ

ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ (7)। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਸਦਾ ਹੁਕਮ ਸਮਾਪਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਕਲੰਕ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਸੀ, ਇਸਦਾ ਤਰਕ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ: -

ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੁਰੰਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸਦਾ ਕੰਮ, ਬਲਕਿ ਉਸਦਾ ਆਚਰਣ ਵੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਲੰਕ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਆਚਰਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਝਗੜਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ”

ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ "ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਰਿਕਾਰਡ" ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਕੰਮ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਆਚਰਣ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 10 ਸਤੰਬਰ, 1962 ਦਾ ਹੁਕਮ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਲਾਂਚ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਕਲੰਕ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੰਡਕਾਰੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ

(7) 1968 ਐਸਐਲਆਰ 734

M/s ਏ. ਦੁੱਗਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਬਨਾਮ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਯੂਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਆਦਿ (ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੇ.)

ਅਪ੍ਰਗਟਡ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੀਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਦੋਵਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 10 ਸਤੰਬਰ, 1962 ਦਾ ਹੁਕਮ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਅਤਿ-ਵਿਰੋਧੀ, ਗੈਰ-ਸੀਵਧਾਨਕ ਅਤੇ ਰੱਦ ਸੀ।

ਤੇਵਤੀਆ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Bhan Singh v. State of Punjab (Gujral, J.)

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

ਬੀ. ਐੱਸ. ਜੀ

ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਹਵਾਲਾ

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਸੀਜੇ, ਅਤੇ ਪੀਸੀ ਜੈਨ, ਜੇ.

ਐਮ/ਐਸਏ ਦੁੱਗਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਯੂ.ਟੀ.,

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਆਦਿ।—

1972 ਦਾ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਸੰਦਰਭ ਨੰ. **10**

27 ਜੁਲਾਈ **1973**

ਪੰਜਾਬ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ (**1948** ਦਾ **XLV1**) — ਸੈਕਸ਼ਨ **4** ਅਤੇ **11**
— ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਡੀਲਰ — ਇਸਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਬਕਾਇਆ — ਅਜਿਹਾ ਡੀਲਰ — ਕੀ ਇਸ ਦੀ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਮਿਆਦ
ਲਈ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਲਮ ਦੀ ਘਣਤਾ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, **1948** ਦੀ ਧਾਰਾ **4** ਵਿੱਚ
ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਜਦੋਂ ਡੀਲਰ ਦਾ ਕੁੱਲ ਟਰਨ-ਓਵਰ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ **11**
ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਡੀਲਰ ਜਿਸਦਾ ਕੁੱਲ ਟਰਨ-ਓਵਰ ਕਿਸੇ
ਵੀ ਸਮੇਂ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ
ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (**6**) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਨਿਰਣੇ ਦੇ
ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **11** ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ
ਕੋਈ ਡੀਲਰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ- (**9**) **uorpas-qns**
jo saouanbasuoa jeuad aqj poiad guoj a JOJ \$ux ਸੈਕਸ਼ਨ
11 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਡੀਲਰ ਉਸ
ਮਿਆਦ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।
ਉਹ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਟੈਕਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ
11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।